

tókat. Minden év március idusán és a gyászos emlékfő október hatodikán ezrek emlékeznek a másfélszáz évvel ezelőtti történetekre.

A mára mintegy hétszáz darabból álló gyűjtemény – könyvek, festmények, érmék, fegyverek, ruhákból álló relikviák – hirdeti a szabadságharc dicsőségét.

Az erdészház festői környezetében emlékpark létesült. Itt található a Szent Hubertusz kápolna, a Millicentenáriumi emlékhely a csodálatos tűzománc, a csodaszarvas kompozícióval, Kittenberger Kálmán 1948-as tartózkodásának emléktáblája, az aradi vértanúk emlékdombja és még számtalan látnivaló.

Szulyovszky László nemcsak erdőben gondolkodik. Munkásságával az erdészársadalomnak szerzett elvülhetetlen érdemeket, amire manapság nagyobb szükségünk van, mint valaha.

„Őrzők.. vigyázatok a strázsán...” Szulyovszky László, Te pedig vigyázz az egészségedre.

Pápai Gábor

Ágnes asszony (balról) és Szulyovszky László

DR. TÓTH JÁNOS – Nizza Dél-Franciaország

A francia erdészet és erdészeti egyesületek

Erdőterületek

A középkor óta a francia erdők területe nem szűnt meg gyarapodni. 1800 körül a francia erdőterület 8 millió hektár volt. Ettől kezdve a gyarapodás igen nagy mértékeket ért el. Száz év múlva, 1900-ban már 10 millió hektárt tartanak nyilván. 1946-ban több mint 11 millió és jelenleg a francia erdőterület 15 millió hektárra becsülhető. Ez az ország területének (55 150 000 ha) 27,2%-a.

Ha az erdőterületet regionális szempontból vizsgáljuk, akkor a különbségek igen nagyok: A Jura-hegység és a Vogézek, a Côte d'Azur és a Bordeaux-spanyol határcsücsök között lévő Landes erdő (1 millió h), az egész erdőterületnek egyharmadát képezi (33%). Viszont az északnyugati Bretagne régió csak 6%-ban erdősült és még kevesebb a fölötté lévő Manche vármegye, 3%.

Ami a fafajok megoszlását illeti, a lombosfák (tölgy, bükk, gesztenye stb.) 64%-ot képeznek, míg a fenyők (tengeri, fekete és erdei fenyő, valamint luc, jegenye és duglász fenyő) csak 36%-ot. A fenyők kétharmada tengeri és erdei fenyő.

Erdőtulajdon

A francia állam csak 1,7 millió ha erdőterület tényleges birtokosa. 2,2 millió ha községi, vállalati és különböző szervezetek kezében áll. Mindezeknek a kezelését az Országos Erdészeti Hivatal „Office National des Forêts” látja el. A megmaradó 11,1 millió ha, a 15 millió ha-ból, magánkézben van és 3,5 millió tulajdonos között oszlik meg. Tehát a magánerdők 74%-ot, míg az állami kezelésben lévő erdők 26%-ot képviselnek.

Az erdészeti egyesületek

Azért beszélünk többes számban, mert **Franciaországban több mint 20 erdészeti egyesület működik.** Ezért nem könnyű elemezni ezeket. Több olyan létezik, melyek a nevük és címük szerint regionális jellegűek, viszont igen gyakran nemzeti, vagy néha nemzetközi vonalon működnek.

Ilyen például a Besançon városában székelő „Franche-Comté és a Keleti Provence Erdészeti Egyesület”, mely nagyszabású és jól sikerült tanulmányutat rendezett Magyarországon, dr. Szőnyi László vezetésével, kb. 10 éve. Vagy például a Mediterrán-övi Erdészeti Egyesület, mely több mint 1000 taggal működik.

De maradjunk a három legismertebbnél, melyek a legnépszerűbbek erdészeti körökben.

Elsőnek említjük az Erdő- és Környezetvédelmi Mérnökök, valamint Erdészeti Állami Alkalmazottak Egyesületét (AICEF). Ez az Egyesület fogja Franciaországot képviselni 4 vezetőségi taggal a Szolnoki Vándorgyűlésen. Lapja az „Erdész” kb. 2000 példányban jelenik meg negyedévente. Az évi nagygyűlésen kívül minden három évben különböző városokban szakmai értekezletet tart: 1994-ben Grenoble városában, ahol egy magyar erdészkiutlás is részt vett dr. Barna Tamás vezetésével. 1997-ben Orleans városa fogadta a szakmai értekezlet résztvevőit.

A második csoport az Erdőmérnökök Egyesülete (AIF). Igen közel áll az első csoporthoz és igen gyakran, bizonyos rendezvények szervezésében és kiadványok megjelentetésében együttműködnek. 1997-ben együtt jelentették meg az 553 oldalas évkönyvet „Erdő, Faanyag és Természet” címen. Ez a Fakat Erdő „Magyar Erdészeti Címtár” kiadásának felel meg, de sokkal részletesebb.

A harmadik csoport a Mezőgazdasági Műszaki, Víz- és Erdőmérnökök Egyesülete (AIGREF), amely a híres Francia Erdészeti Lapot (RFF) adja ki több ezer példányban. Ebből igen sok kerül külföldre is.

Hozzá kell tenni, hogy a *három fontos egyesület az elnök felelőssége alatt mint egyesület, a főtitkár felelőssége alatt pedig mint szakszervezet működik.*

Ezen rövid beszámoló után befejezésül csak annyit, hogy a jövőben el kell jutni oda, hogy a három nagy francia erdészeti egyesület együtt dolgozzon, együtt szervezze a külföldi kapcsolatokat, így például a tanulmányutak rendezését, ami természetesen a jelentkezők számának nagyarányú emelkedését teszi lehetővé.

Országos Erdészbál Visegrádon

Erdészeti részvénytársaságok, erdészetek, helyi csoportok január-február hónapban sorban rendezték bálí összejövetelüket. Az Egyesület Elnöksége által elfogadott stratégiai terv apró pontja a családi, baráti kapcsolatok ápolása, ezen belül országos erdészbál rendezése. A Pilisí Csoport ezt az elképzelést felkarolta, saját bálí kapuját nyitotta az ország felé. Hívtuk és vártuk a

Fotó: Baranyi Katalin

Fotó: Baranyi Katalin

társ csoportok kollégáit, kedves feleségeket, baráti társaságokat.

És jöttek Sopronból, Miskolcra, Nagyatádról, Egerből, Veszprémből... Jöttek annak ellenére, hogy az eredeti időpontra meghirdetett (január 30-i) bálunkat a nemzeti gyásznap miatt lemondtuk, nem mentünk át „estélybe”, hanem február 20-ra helyeztük át. A távolról jövő vendégeknek Visegrádon biztosítottunk szállást.

Fotó: Baranyi Katalin

A vendégeket Káldy József OEE elnök és Dobó István, a PP Rt. vezérigazgatója fogadta. Az ünnepi megnyitót Káldy József tartotta. A visegrádi Sirály Étterem elegáns kiszolgálása, finom étkéi, a Kódex Band jó zenéje és a bálózók kedve adta az alaphangulatot. Vacsora után a tizenkétszeres magyar bajnok, Parragh József versenytáncos és partnere a junior bajnok László Zsuzsa tánckölteménye vezette be a mindenki tánccát. Éjjél előtt Haumann Péter színművész jó félórás előadása kötött le, emelt föl, kapcsolott ki a mindennapok zaklatásából. Éjjél után tombola sorsolása hozta izgalomba a bálózókat.

Több egyéni felajánlás: méz, könyv, naptárak, kétszemélyes vacsora a Reneszánsz Étteremben, több cég, a TÁEG Rt., a PP Rt. és a PENDA Kereskedelmi Kft. ajándékait sorsoltuk ki. A fődíj, négy-személyes egyhetes balatonfüredi szálláslehetőség, a PP Rt. ajándéka volt.

A Teremtő kegyelmébe fogadta farsangfarka utáni rendezvényünket, hiszen veszélyes vagy rossz útviszonyok nem akadályozták a jövőket és hazautazókat. Re-

Fotó: dr. Szikra Dezső

Fotó: dr. Szikra Dezső

méljük, a bálózók mindannyian jól érezték magukat, kikapcsolódtak, és jövőre, 2000. január 29-én még szélesebb körből jönnek el.

Kertész József

Fotó: dr. Szikra Dezső

Fotó: dr. Szikra Dezső

Erdészbál Pécsen...

A Baranya megyei erdészek és erdőtulajdonosok a hagyományos erdészbált 1999. február 13-án, egy igazi szép havas farsangi napon tartották Pécsen a Szliven Étteremben. A bált vadászkiált hangja nyitotta meg. A nyitótánc palotás volt. Az urak Bocskai-öltönyben, a hölgyek magyar népviseleti ruhában táncoltak.

A vacsora során két menü: szarvassült és töltött csirke között lehetett választani.

A tombolán erdei termékeket lehetett nyerni. Az egyik főnyeremény tiszteletjegy volt a következő erdészbálra.

Az erdélyi legénysírató magyar táncnak is nagy sikere volt.

Éjjélkor a hölgyek között rókaprém, az urak között muflonbőrt sorsoltak ki. A tánc hajnalig tartott. A zenét Pusch József zenekara szolgáltatta. Az erdészbál támogatója a Mecseki Erdészeti Rt.

A havas utak ellenére a közlekedés jó volt. Mindenki épségben hazatért.

Dr. Tóth Aladár

Az I. mátrafüredi Erdész-Vadász Bál rendezvényei

Trófea- és képzőművészeti kiállítás,
erdész, bányász, kohász, vadász és egyéb foglalkozást
űzők találkozója régi ismerősök és azok számára,
akik még sohasem látták egymást.
Kártya-, pletykaklub, VadvacSORA.
Tábortűz, kürt-kvartett, parázson piruló vadmalacok.

Kaszó Kupa '99

1999. február 26-28. között Kaszón a
Kaszó Erdőgazdaság Rt. és a Magyar
Véreb Egyesület az „Erdőgazdaság azokért,
akik az erdőért” Alapítvány
támogatásával Kaszó Kupa Országos
Véreb Fővizsgát és Tenyészszemlét
rendezett.

Erdész-Vadász Bál

A bál védnökei: Az Ipoly Erdő Rt. Vezetősége, a Megyei Vadászkamara Vezetősége, az OEE Helyi Csoportja.

Negyedszer erdészbál Nagykanizsán

A bálozó közönséget *Tüttő István*, Nagykanizsa város polgármestere köszöntötte, majd *Feiszt Ottó* vezérigazgató a házigazda nevében üdvözölte a jelenlévőket. A bált megtisztelte családjával *Törőcsik Pál* alpolgármester is. A köszöntők után *Bach Szilvia* szórakoztató műsora következett, majd a szombathelyi Savária Táncklub táncosai adtak nagyszerű műsort.

A vacsora után a bál már állandó zenei együttesének számító *Maros Family* zenéjére – a régi s a mai dalokra – a bálozók vettek birtokukba a táncteret.

A bálozók véleménye szerint az erdészbál hangulatában és kivitelezésében méltó volt a korábbiakhoz, s zömükben kellemes élményekkel távoztak a késő éjjeli órákban otthonaikba.

A vadászkamara

hangulatos munkaebédre invitálta a sajtó munkatársait. Elsősorban azokat az újságírókat, akiknek meg akarták köszönni, hogy az elmúlt évben megjelentetett publikációikkal segítették tevékenységüket. Az összejövetelen ott volt *Pintér István*, az FVM Vadászati és Halászati Főosztályának vezetője is.

A tájékoztatóban elhangzott, hogy a Kamara megalakulása óta az elmúlt bő egy évben a vadászársadalom érdekében megindított olyan folyamatokat, amelyek a törvényben előírt célok megvalósítását szolgálták. Első lépésként, állami támogatással az egész országra kiterjedően kialakította azt az infrastruktúrát, melynek alkalmazásával lehetővé vált a pontos és teljes körű tagnyilvántartás.

A vadászvizsgát ezentúl – új tartalmi és formai változásokkal – a Kamara tartja.

A hatóságtól átvett közfeladatként zökkenőmentesen végrehajtotta az állami vadászjegyek kiadását, illetve megújítását, melynek feltétele a kötelező kamarai tagság.

A Kamara az egyéni vadász érdekében kezdeményezte a Népléti Minisztériumnál az egészségügyi alkalmassági vizsgálat megváltoztatását, mely a nyugati országok mintájára kedvezőbb feltételeket teremthet hazai vadászaink számára.

A vadászokat és a vadgazdálkodókat egyaránt érintő néhány súlyos probléma megoldására az Országos Rendőr-főkapitánysággal együttműködést kezdeményezett. A két szervezet egyik leg-sürgősebb feladatának tekinti az utóbbi években rendkívüli módon elszaporodott és az állami tulajdonú vadban felmerülő károkat okozó orvvadászat visszaszorítását.

A Kamara a közel 50 ezer létszámú tagságával igyekszik közvetlen kapcsolatot tartani, mely a „Cserkelő” című Hírlevélben keresztül történik. A Hírlevél negyedévente juttatja el a legaktuálisabb információkat a tagsághoz.

A Cserkelő második számában *Feiszt Ottó* kamarai alelnök tájékoztat a hivatásos vadászok helyzetéről készült felmérésről. Ebből néhány adat:

1502 értékelhető válasz érkezett. Többen is jelezték, hogy a hivatásos vadászok szeretnék, ha a vadászati hatóság lenne a munkáltatójuk, s a vadászatra jogosultak csak „igénybe vennék” a hivatásos vadászokat vadászterületük arányában. Ez véleményünk szerint nem lehetséges, nincs törvényi háttér és számos megoldhatatlan jogi és munkaügyi problémát vetne fel. A felvetésből azonban az látszik, hogy a hivatásos személyzet szívesen szabodna a sokszor laikus, s nem a szakmai szempontokat elsődlegesnek tekintő munkáltató „irányításától”. A Kamara ennek az igénynek a képviselőjét nem tudja felvállalni.

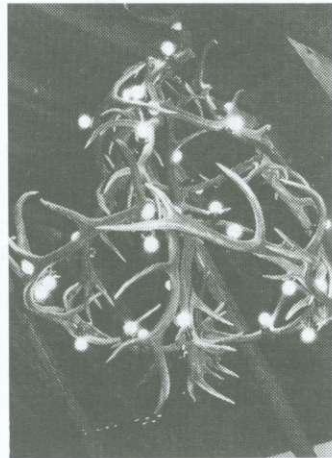
A hivatásos vadászok zöme, 60%-a 25 és 45 év közötti alkotó erejében lévő férfi. A vadászárságoknál 51%-uk szakmunkás képesítésű, a gazdasági társaságoknál 82%-uk középfokú végzettséggel rendelkezik. 44% mindkét szektorban, korukból adódóan is, már több mint 10 éve hivatásos vadász. 75% lakik saját lakásban és 60% használ saját gépkocsit munkavégzésre, nagy különbségű költségtérítéssel.

Amíg a vadászárságoknál 54% bruttó alapbéré 30 E Ft alatt van, addig a gazdasági társaságoknál 77% 30 E Ft felett, illetve ebből fele 50 E Ft/hó összegnél többet keres. Prémiumot megközelítően 50% kap szektortól függetlenül, és ugyanez vonatkozik a lődíjra s a dűvadgyerítés után járó lőszer-térítésre.

Meglepő volt, hogy országos átlagban 81% kap szolgálati fegyvert (van megye, ahol ez 100%), távcsövet, térképet 60%, vadásztört 15%. Szintén meglepő volt, hogy vadóreink alig 60%-a tart vadászkutyát, és csak 20% kap ezért kevés, egész alacsony terítést. Fontos az, hogy a hivatásos vadászok közel 70%-a kívánatosnak tartja maroklöfegyver viselését és 92% pedig mobil telefon használatát.

A Kamara a következő elnökségi ülésen foglalkozik az árvíz és belvíz sújtotta területek vadállományában és vadgazdálkodási berendezéseiben bekövetkezett veszteségekkel, és keresi annak a lehetőségét, hogy közpénzekből vagy egy Vadgazdálkodási Alap megteremtésével milyen módon segítse e területek vadállományának megújulását.

Pápai Gábor

Unicum Cup '98 Nemzetközi Erdészverseny Sopron

1998-ban hetedik alkalommal rendezték meg a Soproni Egyetem hallgatói az Unicum Cup '98 Nemzetközi Erdészversenyt. A már hagyományosnak mondható rendezvény egyedülálló a maga nemében: alkalmat ad a hazai erdészeti felsőoktatásban tanuló diákok számára a szakmai tapasztalateserére, új ötletek megvitatására, valamint az idegen nyelv gyakorlására.

Az ünnepélyes megnyitót a Rektori Tanácssteremben tartottuk, ahol minden csapat egy rövid bemutatkozó beszédet mondott, majd az Ifjúsági Klubban tartottunk egy rövid szakmai fórumot „fenntartható erdőgazdálkodás Európában” címmel, amelyen csoportokra osztva mindenki kifejhette a véleményét és meghallgathatta másokét.

Másnap a hegyvidéken délelőtt hajtást, termést és rügyet kellett felismerni egy akadályverseny keretében, majd ebéd után (szalonnasütés a Szalamandra-tónál) folytatódott a verseny, most lágyszárúak, fakockák és rovarok neveit kellett a csapatoknak meghatározni. Este még egy sörivő és virslievő versenyt is beiktattunk, mivel a rossz idő miatt benn kellett tartózkodni. Eredményhirdetés és esti szakmai fórum után a versenyzőket autókkal vittük ki a szálláshelyre.

Pénteken délelőtt skeet lövészetet, délután pedig madár-, emlős-, nyom- és ürülék felismerésen mérték össze tudásukat. Ezután egy vadgazdálkodási tesztet kellett kitölteni, majd trófeabírálatot végezni szarvas és vaddisznó trófeán. Este a Kishordó borozóban hagyományos vacsora és borkóstoló után az Ifjúsági Klubban eredményhirdetést, majd kulturális estet tartottunk.

A szombat délelőtti versenyszám: gyérfítésjelölés a hegyvidéken, délután: motorfűrész-kezelés az erdészeti tanpályán. Este díjkiosztás a menzán, majd zárőnnepség. Vasárnap minden versenyző biztonságosan elhagyta Sopront.

A verseny célja – mint az a megnyitón is elhangzott – nem a minél jobb helyezések elérése, hanem hosszú távú nemzetközi kapcsolatok kiépítése, más országok erdészeteinek és oktatásának megismerése volt. Úgy érezzük, ez a cél a verseny folyamán maradéktalanul teljesült, hisz a zárőnnepségen minden csapat jelezte, hogy jövőre mindenképp el szeretne jönni, valamint sokan meghívták a hazai hallgatókat szakmai látogatásra magukhoz. A pontozás alapján a helyezési sorrend a következőképp alakult:

1. Cseh Köztársaság, 2. Magyarország, 3. Románia, 4. Ukrajna – Lviv, 5. Jugoszlávia, 6. Szlovénia, 7. Ukrajna – Kiev, 8. Finnország, 9. Nemzetközi csapat (Anglia, Magyarország, Ukrajna), 10. Görögország.

Ezúton szeretnénk megköszönni a cégeknek, erdőgazdaságoknak és magánszemélyeknek az anyagi támogatást. Minden csapat kapott díjakat, ajándékot, pólót; az 1., 2. és 3. helyezett pedig erdészeti szerszámokat, vágásbiztos felszerelést és faipari eszközöket vihetett haza. Amennyiben módunk és lehetőségünk nyílik rá, a következő évben is meg szeretnénk rendezni a kupát, ha lehet még színvonalasabban, és még több résztvevő ország közreműködésével.

A versenyen résztvevő ukrán (Lviv) és görög (Thesszaloniki) csapatok – ahol eddig még nem szerveztek hasonló versenyt – is bejelentették, hogy jövőre hasonló viadalra kívánnak a magyarokkal és a többi nemzettel kiállni, a saját hazájukban megrendezésre kerülő nemzetközi versenyen. Szeretnénk, ha az idén megrendezésre kerülő verseny komoly tradícióvá válna, és minél nagyobb hazai és nemzetközi visszhangot keltene a jövőben. A szervezőbizottság nevében:

Haulik Áron – Horváth Sándor

A milliomodik hektár erdő sóhaja

Itt születtem én az alföldi nagy rónaság közepén a „hírös városban” – Kecskeméten – 1975-ben, emlékerdőként hirdetve azok dicsőségét, kik alkotva munkálkodtak a természeti környezet javáért és az Emberért – magáért!

Emlékét hirdetem és hirdetem mindazoknak, kik itt az Alföld szélhordta vidékén ezer és sok ezer hektár erdő telepítésével a pusztából ligeteket varázsoltak, és mindazoknak emlékét – dicsérve munkájukat –, kik az ország lepusztított erdői helyett ismét új erdőket teremtettek.

530 ezer hektár új erdő és 470 ezer hektár felújított (új) erdő létesítésének emlékhelye – hírnöke – lettem és vagyok – én, a *Milliomodik!*

Még vagyok! Dacolva a változó időkkel és azokkal az emberekkel, kik könnyen felejtene(!)k! Ám éltem már veszélyben van! Kiáltok! Segítsetek!

Én tudom, nem „csak” erdő vagyok, de emlékhely is! Örööm azoknak emlékét, kik munkájukkal kiérdemelték a helyen létemet, de annak a száz és száz embernek is, akik az ország minden megyéjéből és e városból fácskáként, csemetékként saját kezükkel ide ültettek – telepítettek! De kegyeleti hely is vagyok mindazoknak, akik már elmentek közülünk, s számukra az erdő nem munkahely többé, hanem nyughely – emléküik nyughelye!

Mikor megszülettem, mindenki büszke volt Rám.

A Himnusz hangjainál e város és megye akkori vezetői fogadták, hogy gondoskodnak Rólam, vigyáznak Rám, ápolnak és megóvnak a jövő számára... Nem így történt! E fogadalmat mára már felede az utókor. Most kezert emelnek Rám(!) kiknek óvni kellene!

Szerintük „csak” fás terület vagyok, ahova anyagi megfontolásokból áruházat engednek építeni!

Emlékerdőben áruházat(!) (Rajtam, a testemen!), segítsenek védekezni! Ne engedjétek!

Az „Erdő” fohászat elhaló hangomon még hirdetem, de éltem (létem) fogyóban!

Szeressetek, segítsetek!

Ezt kérem: a milliomodik hektár erdő...

(Az erdő hangja: Koncz János erdész, Kecskemét)

Szarvasmentő ajándék

1999. február 17-én a Somogy megyei Somogy-szentpál közelében **orvvadászok 85 szarvaszt próbáltak behajtani az erdőbe**. A kutyák segítségével három irányból hajtott ijedt állatok az orvvadászok által kiválasztott erdő helyett egy közeli – jeges vízzel teli – csatornába futottak.

A vadászok elől menekülő szarvasok közül 18 azonnal elpusztult a néhány fokos vízben, 67-et a kivonuló tűzoltók mentettek ki a jeges csatornából.

Az életben maradt állatok számára a Béres Rt. „az állatok Béres cseppjéből”, a Stibol takarmánykiegészítő-ből a tavaszi rügyfakadásig – amikor a szarvasok már természetes úton is képesek lesznek pótolni a számukra szükséges életfontos anyagokat – elegendő mennyiséget ajánldékozott a helyi vadásztársaságnak.

A szarvasmentő ajándék értéke megközelíti a 100 000 forintot.

Lieberman Klára

**A 29/1997. (IV.30.) FM rendelet 7. számú mellékletének
(Az Erdészeti Szolgálati Szabályzat) javasolt kiegészítése
(Tervezet)**

**AZ ERDÉSZ EGYENRUHA
ÉS TARTOZÉKAI**

Ünnepi öltöny

Zakó: Állógalléros, sötétebb zöld alapszín, poliészterrel kevert gyapjuszövet, zsebfedő nélküli 3 db rejtett zseb, felső zseb bal oldalon, két oldalzseb, a zsebek paszpólozása 0,5 cm világosabb zöld szövetből, kívül. Kétgombos, enyhén karcsúsított, egyenes-sima háttal. Színen harmonizáló poliészter bélés. Két belső zseb. Csontutánzatú gomb. Hajtókán erdészcsillag.

Pantalló: Hagyományos pantalló fazonú, felhajtó nélküli, egy bőség hajtással, 2 svéd zseb és 1 farzseb.

Nyári ruha, nyári öltöny

Zakó: Sötétebb olajzöld, farmervászon, angol fazon. Rávarrott, kívül varrott 4 zseb legombolható zsebfedővel, 3 gombos, sima hát, bélés nélküli. Zöld műanyag gomb.

Pantalló: Anyag ugyanaz. Felhajtó nélküli, 2 db svéd zseb, 1 farzseb. Jobb oldalon oldalzseb és törzseb.

Térdnadrág: Ugyanaz.

Dzseki: Olajzöld farmervászon, bélés nélküli. Derék alá érő, kétoldalt gumírozott, elől gombbal és cipzárral záródó, csuklóban gombolt. 4 db rávarrott zseb, gombos, szögletes zsebfedővel.

Posztöltöny, téli öltöny

Zakó: Kevert vastagabb sötétzöld gyapjuszövet. Ugyanaz, mint a nyári öltöny (ugyanolyan forma), kivéve hogy bélelt, egy belső zsebbel.

Pantalló: ugyanaz, mint a nyárinál.

Dzseki: Ugyanaz a forma, mint a nyárinál, de bélelt, egy belső zsebbel.

Bélelhető kabát: Combközépig érő, elől 2 sima rejtett mellzsebbel, alul 2 rátett, gombolható zsebfedős dupla zseb, amibe oldalt is benyúlható. Eleje derékrészben zsinórral szorított, húzott, pánttal és

gombbal záródik. Ujja bevarrott, ejtett vállú, gombolható kezelővel. Fekvő gallér. Zsebek alul legombolhatók. Kivehető műszőrmé bélésel vagy steppelt selyembélésel. Háta sima.

Egyéb tartozékok

Ing: Középzöld, rávarrott, legombolható 2 db zsebbel, vállpánt nélkül. Apró csontgomb. Ünnepi öltönyhöz fehér, esetleg krémszínű.

Zokni: Zöld.

Nyakkendő: Zöld, finom motívumú erdészcsillag.

Kalap: Zöld, hagyományos-zsinóros, rávarrott erdészcsillag. Gyapjú, hunting, fonott zsinór.

Téli sapka: Zöld, felhajtós.

Sál: Zöld.

Gumicsizma: Zöld.

Cipő, bakancs: Barna.

Erdész egyenruha kiegészítők

Az erdész egyenruha tartozéka a végzettséget és beosztást mutató szövetjelzések. Az erdészeti szakmelyzettel legkésőbb 2000. december 31-ig kell ellátni az új egyenruhával.

Öreg fáink

Országunkban 280 arborétum, 10 000-nél több 100 évesnél idősebb és néhány 1000 évesnek elismert faóriás van. Nagy múltjuk, réjtéylekkel tűzdelt történelmük van a fáknak.

400 millió évvel ezelőtt, a Devon-kor határán léptek a tengerből a szárazföldre a növények. Az első magvas páfrányok után megjelentek az ősfenyők és a nyitvatermők első fatermetű példányai. A karbon időszakban a fák meghódítják a szárazföldet, és a mainál oxigénben tiszser dúsabb légréteget termelnek, megeremtvé a magasabb rendű élőlények életfeltételeit.

A jégkorszak viharai után felegyenesedik az ember és elkezd magától és maga alatt vágni a fát.

Pár ezer év telt el és az ember az élettere biztosításáért csak vágta a fát, irtotta az erdőt. Ma szerencsére az eredményes erdőtelepítés a gyakorlat. Mégis a sokféle káros környezeti hatás köztudottan már létünket és az erdőt is veszélyezteteti. Sok mindent lehet és kell tennünk is e veszély enyhítésére, de mindez nem elég. Azt hiszem a tennivalók sorában egy kicsi vonásnyi tett, mint a legöregebb fapéldányok védelme is, fontos lehet.

Erdünkben, kertjeinkben régi idők hírneműi élnek, öreg tölgyek, hársak, elfeledve, végveszélyben. Jó néhány különleges példányt kerítés véd, tábla jelez, és az alapvető védettség biztosítja látszik.

Szeretném felsorolni, de száz oldal is kevés lenne, mennyien írtak faóriásokról, védelmük szükségességéről. *Mélius Péter* ír először ismereteim szerint a fontosságokról, *Rapaics Rajmond* sokat foglalkozik öreg fákkal és a védelmi tennivalókkal. *Dr. Bartha Dénes* – sok-sok, a témához kapcsolódó írása mellett – egy országos felmérést készített faóriásainkról. Mindezekből az írásokból az olvasható ki, hogy most már tenni kell.

Azt gondolom, hogy szervezett, rendszeres, szaksterű, gondos, védelmi teendőket kell meghatározni és elkezdni tenni a legérté-

kesebb öreg fáinkért, mert *Jankovics Marcell* szavaival „Mi más lehetne szebb szimbóluma a kíméletre, törődésre szoruló természetnek, magának a fenyegetett Életnek, mint a FA”.

Országunkban sok minden történt, ami ezen ritka példányok védelmét szolgálja, de ezt a munkát nem lehet befejezettek tekinteni. Az egyik védett cédrus nagy ágát vihar törte le, a füzéri óriásplatan is beteg, segítségre várnak.

Talán felmerül a kérdés, van-e értelme ezeket a sok vihart megélt matuzsálemeket ápolni, méltó-e egyáltalán a vasakaratókhoz a habusgatás és eredményes lehet-e?

Igen, van értelme. Egy rövid hírt olvastam. Newton almafáját egy vihar kidöntötte, de most újra hajt és él a fa. A fák szédületes időt és vihart képesek legyőzni. Mit lehet tenni?

1. A korona által elfoglalt területet fontos védeni, bekeríteni, mert a taposás nagyon sokat árthat. Körülültetés, védő növényssáv is indokolt lehet.

2. A viharok sebzéseit, törött és száraz ágakat le kell vágni, és a sebkezelés is fontos.

3. A rendszeres, évente kétszeri, őszi-tavaszi ellenőrzés és gondozás biztosítása.

4. A védett fa környezetéből a kiszáradt, korhadó törzseket, tuskókat is el kell távolítani.

5. A nevet, rangot is megérdemlik, minden nagy öregnek védnöke, névadója lehetne.

6. Végül, ha minden fáradozás ellenére kipusztul a fa, a pótlásáról lehet gondoskodni: például: a NORMAFA.

Országunk öregjei közül kiemelten kellene figyelni és kezelni:

1. A neves fákat, pl. a romhányi Rákóczi-fát.
2. A faji ritkaságokat, pl. a mátrai ősjuhart.
3. A nagyon jó egészségi állapotúakat, pl. az alocsuti cédrust.
4. A műemlékek, emlékhelyek és sírhelyek, katonasírok fát, pl. Kazinczy fája.
5. Az őshonos fajokat (hársak, tölgyek, kőrisek), pl. zsenyei tölgy.

Mit adhatnak nekünk ezek a dacos vénék? Példát, esztétikai élményt, szakmánkba és az életbe vetett hitünk megerősítését. Minden több száz éves egyed botanikai, genetikai különlegesség, idegenforgalmi érték is. Sok helyen ma is szentként tisztelt, legendák övezte, nagy idők élő tanúi ezek az élő óriások. Műemlék palotákat övező parkok nélkülözhetetlen díszei, az erdők reprezentánsai, a leghasznosabb madaraink élőhelyei.

Segítsünk, mert egyre nehezebb a küzdelmük.

Bezzegh Péter

A NAPFOGYATKOZÁST az Élet és Tudománnyal közös rendezvényen nézhetjük augusztusban. Az előtte megjelent, az eseménnyel kapcsolatos tematikus lapszám előjegyezhető az Erdészeti Lapok szerkesztőségében, 100 Ft/példány áron. Többet a témáról májusban.

Márciusban újra kapható az Erdészettudományi Közlemények XXVII. kötete Tomba Károly: Ötven évi jegyzeteimet lapozom

(Budapest, 1996. 248 oldal)

Az OEE Erdészettörténeti Szakosztály elnökének, Oroszi Sándornak, a Soproni Műhelynek és a soproni Erdélyi Körnek fáradozása nyomán ez év márciusában másfél száz példányban utánnomásban újra megjelenik ez az értékes memoár. Az 1996. év végi kiadás ugyanis hamar elfogyott és sokan keresik. A kötetről szép értékelés jelent meg a *Profi ERFA*-ban (Király Páltól), a *Soproni Szemlében* (Sztítás Józseftől), a *Háromszékben* (Benkő Leventétől) stb., az *Erdészeti Lapokban* is történt rá rövid utalás (Borbély Józseftől).

Az utánnomás alkalmából – mint a könyv egyik lektora és a szerző kortársa – szükségesnek érzem néhány megjegyzés közreadását. A házagpótló munka sokféle témát ölel fel. Ezért akár szakember, akár „laikus” olvassa, észre kell vennie szerzőjének nemes emberi és erkölcsi magatartását. Megható és példaértékű, milyen szeretettel, szívvel melengetően emlékezik a szülőföldről, a Székelyföld szépségei tájairól és a székely emberekről. Elismerésre méltó a család és a nagycsalád, az emberek és a nagy emberek, az iskola és a tanítók, tanárok nevelő hatásának a leírása, az onnan elszármazottak összetartása még öregebb korokban is. Az a hazaszeretet, amely a szerző soraiból sugárzik, amit a szülői ház, a kislacsi református parókia légkörében szívott magába – sajnos sokszor hiányzik a mai fiatalabb nemzedékből.

Egy gondolkodó, kutató erdőmérnök és egy sokoldalú tevékeny közéleti ember mozgalmas életútján keresztül pillanthatunk bele a könyv segítségével a soproni egyetemi hallgatók háború alatti és utáni életébe. A szerző ahol kellett érzelmesen (néhol érzélgősen), ahol pedig úgy kellett, szigorú tudományossággal ír. A műben pró-

za, vers, leírás, értekezés, könnyed és humoros, szikár és szárazabb formák váltják egymást olvasmányosan.

Tomba Károly jól, szemléletesen írta meg a gyermek felnőtté alakulását, ifjú felkészülését, az „ember” küzdelmeit a korról, élete őszbe hajlását, szívós küzdelmeit nemesak magáért és családjáért, hanem a közért, a társadalomért, az örömeiket és bánatokat, a sikereket és kudarcokat, a barátságot és a sokszor méltatlan bánásmódot, ami őt és a környezetét érte, a fennmaradást, a hitet és a reményt.

Naplói, gyűjteményei – bár azokból sok elveszett – értékes emlékeket, dokumentumokat őriztek meg az egyéni és családi életéről, a diákkorról, az egyetemi életből, az oktató- és kutatómunkáról, a tanár-diák viszonyról, a munkatársakról, a támogatásokról, a vezetők és beosztottak viszonyáról, sokszor hiánypótló történésekről. Ez a munka is bizonyítja, hogy jelen időben memoárt írni igen nehéz feladat. Jellemző a memoárra, hogy szerzője őszintén, fenntartás nélkül, mintegy önmagának, saját szubjektumának lencséjén keresztül örökíti meg olyan eseményeket, amelyek egyébként talán soha nem kerültek volna papírra, vagy pedig egészen más megfogalmazásban.

Nyugodt lelkiismerettel írhatom: ez ő, Tomba Károly. Ilyen volt a megélt kor. Lássátok. Tanuljatok belőle.

Zilahi József

(E nagyon hasznos munka a Vörös Cédrus Könyvkereskedésben vásárolható meg vagy rendelhető meg 9400 Sopron. Mátyás király u. 34/F. 675 forintért. A bolt vidékre postautalványon feladott 675 forintért szállítja is – portó felszámítása nélkül.)

Könyvismertetés

É. Kovács László: Favágók, cserhántók, szénégetők és fuvarosok a magyarországi Gömörben

A szerző a Trianon után Magyarországon maradt 24 gömöri település legkisebbikén, Gömörszőlősen él. Könyvében szülőfaluja és a környező települések szegény parasztjainak fontos megélhetési forrását, a téli favágást, a tavaszi cserhántást, a szénégetést és fuvarozást dolgozta fel.

Részletesen ismerteti ezen munkák műveleteinek rendjét, szakmai fogásait, a kialakult erdei életmódot. Megszóllaltatja azokat az idős embereket, akik tevékeny részesei voltak ezeknek a munkáknak.

Adatközlői a gömöri palócok ízes nyelvjárásában – amit ma már alig hallunk – mondják el miként vállalkoztak, hogyan dolgoztak, mint éltek az erdőn, mit ettek-ittak és hogy történt az elszámolás. Néven nevez sok falusi embert, akik ezeket végezték, de megnevezi a munkáltatókat, az erdőt vágató, a csert hántató fakereskedőket is.

Könyve nem erdészeti szakkönyv, inkább néprajz, szociográfia és erdészettörténet. Az biztos, hogy az erdészeti szakember számára különösen élvezetes és tanulságos olvasmány.

Megjelent 1990-ben Debrecenben a Néprajzi Tanszék kiadásában a Gömör Néprajza sorozat XXII. köteteként.

Ráczy Győző

A Magyar Sajtó Napja alkalmából a Szakújságírók Egyesülete Kommunikációs Éremmel tüntette ki **BONA JÓZSEFET**, a SEFAG Rt. vezérigazgatóját az üzemi sajtónak nyújtott támogatásáért. Az érmet *Bagó Eszter* GM helyettes államtitkár nyújtotta át.

Erdei természetismeret

A természetismeret oktatását segítő gyermekjátékokból állított össze gyűjteményes kötetet *Adorján Rita*, az első hazai erdei iskola vezetője. A Magonc című kötet a Magyarországon még alig ismert, de a mecseki és más hazai erdőgazdaságok erdei iskoláiban már sikerrel alkalmazott játékos módszereket ismerteti, amelyek megkönnyítik a természet megismerését és megszerettetését. (Élet és Tudomány)